

המור השביעי

שני פרקים

א. המערה והבונקר

כבר היסטוריה יהודית שהיא עצמית מעצמי ובשר מבשרו וקודש מגנוי קדשו של העם. יחד עם יציקת המס בע לתגלית העדות שמימי קדם, צריכה מה מדינת ישראל לחונת במהכת, אן לחוד, ואם כצדו השני של אותה מסב עצמו, גם את הותם הכתבים האחרד נים הללו של נצורי הצרות הניטאו והבונקרים האחרונים, כל הומנצו מכך, לאחר שעצם הרעיון של יציקת מוניטין של כבוד וזכרון לתעודות מסה זה כבר היעלה ועמד להתגשם, איננו יכולה שלא ליהפך כמאלה להבעת יחס של התעלמות שבמתכוון, גם אן לא תהא בכך כוונה תחילה, כתבי העי דות הללו אינם צריכים להישאר מן הצד יעה שאנו חוקקים במתכה סמי כבוד לתעודות קרומים שנטמנו למשי מרה בעת מצור וכלות קין. אן, שום תעודה יהודית שבעולם ראיה יותר מרשומות אלו, של נצורי גיטאות גופי לים ומתאבלי בונקרים עשנים, ליטוג את חלקן בטקס זה של הענקת אות כבוד לגנוי ההיסטוריה היהודית, תעור דות אלו הוסמנו למשמרת מתוך דחי שבה אהת ואן שנית ובתקופה אחרונה ואין אהרת שהן יגיעו לידי הנותרים בחיים ויתאחדו עם תולדות העם, התחושה ההיסטורית מקבלת, כאן משמעות של שכתה עצמה והתעלות שאן גדולות מהן, תעודות אלו הוכי מנו בצירוף ברכת שלום אחרונה לאלה שימצאו וברכה זו נתכונה כפרוש לכאן, לארץ ישראל, שלום על החור קר שיוציאו שוב לאור העולם. — כך רשם מרדכי טננבוים על צדוהת העדות שהסמין באדמת גיטו וארשה ובה ארכיון תנועת, דרור" וכתב היד של יצחק קצנלסון, בחוברת ניסן של ידיעות בית לוחמי הגיטאות אתה מ" צא בעצם הימים האלה את "צילום השורות הנעלות הללו, ברכת שלום זו והדוכות לה, אינן צריכות להישאר כמו ללא תשובה על ידי שנדהה, כת בים אלה ודומיהם מפני תעודות קוד" מות להן, לעה טקס סמלי של ציון וזכרון, המדינה והעם צריכים לדרוש שגם זכרונן של אלו יהיו נכלל בסמל המהשי שבו עומדים לכבוד עמשי שכיית מוכרת נעלות של תולדות ישראל.

מטעם לשכת ראש הממשלה הוחלט לציין את מאורע מציאתם של כתבי הפקודות של ברי"כוכבא על ידי יציקת מידאליה או מסבע, שישאו את חותמה של חגלית ארכיאולוגית לאומית זו שאין רבה ממנה, אין ספק שציון כזה הולם את אפיו של התגלית, סימנה האפייני ביותר של תקופת ברי"כוכבא, מבחינת עקבות מוחשיים שלה עד כה, סימנה הנפוץ ביותר והעממי ביותר, הוא סימן מטבעות שלה המצויים בידי רבים משוחרי שבילי הארץ. ענין יציקת מסבי של מדינת ישראל לכבוד מציאת העדות כתובות של ראש הת קופסה היא ומחוללה — אין לך סמל טבעי ויאה יותר לתכלית זו, השורות שלהן אינן בזות לערער על תכנית יציקת המטבע או לנרוע ממנה, הן באות רק להוסיף משהו.

גילוי הכתבים העתיקים במערה של נחל חבר, על אף כל המיוחד והמופלא שבכך, על אף ריחוקה של התקופה אשר אליה הם שייכים, ועל אף ייחודה ההיסטורי של הסראגדיה בוראת ההוד הנשקפת מתוכה, — גילוי הכתבים הללו מתקשר, בנימים סמויות אן מוחשיות ביותר, עם תעודות אחרות וכתבים אחרים שאף הם הוטמנו, בת קופה קרובה יותר, על ידי נצורים ונרדפים ולוחמים יהודים גואשים לעה קץ, על מנת שימצאום אלה שיוכיחו לחיות.

אני מתכוון לאותם כתבי זכרון של עדים אחרונים, בהם רושמי רשומות זקנים ונער קטן ולוחמים צעירים היודעים כי סופם קרוב, כתבי זכרון ועדות שהוטמנו למשמרת באדמת מוות של מחנות ריכוז ובחצרותיהם של גיטאות גופלים ובתוך בונקרים אחרונים של מורדים מתאבדים. העודות אלו — יציקת מטבע לאומי כסמל שישא את חותמן אולי אינו ענין המת קשר בתן כמאליו ומעצמו, ואף על פי כן, מרגע שמדינת ישראל עומדה לצקת מטבע כבוד לציון השיפתן של תעודות קדומים מימי מצור אחרון וקרל ואבדן, אין היא צריכה להתעלם מן הסמיכות שבין אלה ובין הכתבים האחרים שלא קדמו למדינה אלא בשנים אהרות בלבד ואף כי אין הן עדיין ארכיאולוגיה יהודית הרי גם הן